

ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ АУДИТ: РЕАЛІЇ, ТЕНДЕНЦІЇ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ

PUBLIC FINANCIAL AUDIT: REALITIES, TRENDS AND DIRECTIONS OF IMPROVEMENT

Ефективна діяльність держави, а також її успішний розвиток залежить від наявності бюджетних коштів, їх правильного розподілу і використання. Саме тому проблемним аспектам аудиту у сфері державного фінансування належить велике значення. На підставі ґрунтовного аналізу національної законодавчо-нормативної бази у статті наведені ключові відмінності між незалежним аудитом та державним фінансовим аудитом за такими критеріями порівняння: поняття; суб'єкти; правове регулювання; підстава проведення; організаційно-управлінське забезпечення; фінансування; документальне оформлення результатів перевірки. Особливу увагу приділено об'єктам державного фінансового аудиту. Проаналізовані статистичні звіти щодо проведених державних фінансових аудитів органами Державної аудиторської служби за 2018–2023 роки. Наведені напрями удосконалення здійснення державного фінансового аудиту в Україні.

Ключові слова: аудит, державний фінансовий контроль, державний фінансовий аудит, Державна аудиторська служба України, Рахункова палата України.

The effective operation of the state, as well as its successful development, depends on the availability of budgetary funds, their proper distribution and use. That is why the problematic aspects of auditing in the field of public finance are of great importance. The state financial audit helps to assess the reliability of financial statements of state institutions and enterprises, which ensures transparency of their financial activities to the public and international partners. The audit helps to identify shortcomings in financial management and reveal opportunities for reducing costs and optimizing budget resources. Based on a thorough analysis of the national legislative and regulatory framework, the article presents the key differences between an independent audit and a state financial audit according to the following comparison criteria: concept; subjects; legal regulation; grounds for conducting; organizational and managerial support; financing; and documentation of the audit results. Particular attention is paid to the objects of the state financial audit, such as the implementation of budget programs, local budgets, activities of business entities, investment projects, use of information technology, state (regional) target programs. The article analyzes statistical reports on state financial audits conducted by the State Audit Service of Ukraine for 2018–2023. In particular, it was found that since 2019 the number of state financial audits conducted annually decreased, and in 2023 their number increased. At the same time, the share of components of the state financial audits conducted is approximately the same, except for state financial audits of investment projects, which were conducted only once in 2019 and twice in 2020. Based on the results of the state financial audits conducted in 2018–2023, the losses of financial and material resources caused by inefficient management actions or risky operations were compensated and prevented, and financial violations that caused losses of financial and material resources were eliminated. It is found that every year (except for 2021) both the amount of compensation and the amount of elimination of losses of financial and material resources, as well as the amount of eliminated financial violations, are increasing. The authors provide directions for improving the implementation of the state financial audit in Ukraine, which is an important tool for ensuring the stability and sustainable development of the Ukrainian economy, promotes confidence in public institutions, attracting investment and efficient use of budget funds.

Key words: audit, public financial control, public financial audit, State Audit Service of Ukraine, Accounting Chamber of Ukraine.

УДК 657.6

DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure79-10>

Новак У.П.

к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту,
Національний лісотехнічний університет
України

Пилипенко С.М.

к.е.н., доцент,
доцент управління
та експертизи товарів,
Львівський національний університет
імені Івана Франка

Novak Ulyana

Ukrainian National Forestry University

Pylypenko Solomiia

Lviv National University
named after Ivan Franko

Постановка проблеми. Одним з найважливіших і водночас складних завдань будь-якої держави є підвищення ефективності управління національними ресурсами, чільне місце серед яких займають державні фінанси. На сьогодні контроль над використанням бюджетних коштів є одним з основних завдань удосконалення управління. Це, насамперед, пов'язано зі збільшенням обсягів та різноманітністю форм використання бюджетного фінансування. Вирішенню цього завдання сприяє проведення державного фінансового аудиту.

Державний фінансовий аудит є особливою сферою діяльності, суть якої полягає не лише у перевірці фінансової звітності державних структур. Його місією та основним завданням є забезпечення від імені держави та суспільства незалежного об'єктивного публічного контролю діяльності органів влади щодо управління національними ресурсами. На його основі політичне керівництво

країни та громадськість отримує об'єктивну інформацію про те, чи дійсно управління суспільними фінансами здійснюється результативно та ефективно.

Ефективне використання бюджетних коштів залишається однією із важливих проблем виконання бюджету як для України, так і більшості країн світу. Реалізація ефективної політики у сфері державних фінансів посідає важливе місце у процесі регулювання економічного розвитку держави. Лише відповідне застосування новітніх форм державного фінансового контролю, до яких належить державний аудит, в управлінні фінансовими ресурсами дасть змогу створити потрібні передумови для здійснення ефективної економічної політики в державі та забезпечить виконання бюджетних програм [6]. З огляду на це, дослідження теоретичних основ державного фінансового аудиту є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження теоретичних засад і методологічних підходів до шляхів удосконалення державного фінансового аудиту знайшли своє відображення у працях багатьох українських науковців. Так, у своїй праці [4] вчені розглядали теоретичні засади та методику проведення державного аудиту. Цільові спрямування інформаційно-аналітичного забезпечення державного фінансового аудиту розглянуті у монографії [10]. Слободяник Ю.Б. у своїй монографії [8] визначила передумови становлення і розвитку державного аудиту в Україні, розглянула особливості його інституціоналізації, запропонувала організаційну структуру системи державного аудиту, розкрила методичні засади організації і проведення державного аудиту. Булкот Г.В. досліджувала концептуальні засади взаємодії Рахункової палати та Державної аудиторської служби України [5]. Серед останніх публікацій слід відзначити праці Васильєвої В.Г., Книшек О.О., Карпенко В.В. [6], Долбнєвої Д.В. [7], Шевчук О.Д., Здирко Н.Г. [11] та інших дослідників.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на високий ступінь висвітлення у наукових працях питань щодо теоретично-методичних засад і методологічних підходів до державного фінансового аудиту, не повністю розкриті та висвітлені відмінності між незалежним аудитом та державним фінансовим аудитом з огляду на суттєві зміни законодавчо-правових норм. Особливої уваги заслуговує дослідження реалій та тенденцій проведення державного фінансового аудиту в Україні за останні роки.

Мета статті. Метою статті є дослідження ключових відмінностей між незалежним аудитом та державним фінансовим аудитом на основі чинних законодавчо-нормативних актів України, дослідження реалій та тенденцій проведення державного фінансового аудиту в Україні за останні роки, а також визначення напрямів його вдосконалення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Суб'єкти підприємництва, провадячи свою діяльність, взаємодіють між собою, фіксуючи господарські операції у бухгалтерських документах та фінансовій звітності. Дані, відображені у фінансовій звітності, становлять інтерес безпосередньо як для самого підприємства, так і широкого кола сторонніх користувачів (ділових партнерів, конкурентів, інвесторів, банківських установ тощо). Окрім того, держава також зацікавлена у своєчасному та достовірному відображенні інформації у фінансовій звітності суб'єктів господарювання, які здійснюють підприємницьку діяльність на її території. Зважаючи на це, держава здійснює активний вплив на економічні процеси за допомогою фінансової політики, фінансових методів та інструментів, вона здатна стимулювати або стримувати провадження діяльності суб'єктів господарювання.

Специфіка складання бухгалтерської документації та формування фінансової звітності не дає змоги нефахівцям зрозуміти інформацію, яка в них наведена. Щоб уникнути помилок, ці дані потрібно інтерпретувати так, щоб вони адекватно відображали реальний стан справ на підприємстві й достовірно відображали фінансову звітність. Це вимагає професійного судження незалежних експертів, думка яких буде об'єктивною. Залежно від форми власності (державна чи приватна) та особливостей ведення бухгалтерського обліку цими фахівцями можуть незалежні аудиторі або державні аудиторі.

У табл. 1 розглянемо ключові відмінності між незалежним аудитом та державним фінансовим аудитом, опираючись на чинне українське законодавство [1–3].

Об'єктами незалежного аудиту є господарські процеси, які в сукупності складають діяльність суб'єкта господарювання, який перевіряється. Сукупним об'єктом аудиту можна назвати документально зафіксовану інформацію про наявність і рух господарських засобів та джерел їх утворення [4]. Щодо об'єктів державного фінансового аудиту, то вони визначені чинним законодавством, зокрема відповідними Порядками проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту, і наведені на рис. 1.

Основною метою проведення державного фінансового аудиту повинна бути його результативність і дієвість. Стосовно порушень, які виявляються за результатами проведених заходів контролю державними аудиторіами, дуже важливим є недопущення повторного порушення норм фінансового законодавства суб'єктом господарювання. Доволі часто недотримання законодавства є систематичними, що дає змогу стверджувати про відсутність реакції на проведені раніше контрольні заходи. Така ситуація створює передумови для незадовільної оцінки діяльності органів державного фінансового контролю, хоча об'єктивно – це наслідок некомпетентності керівників установ, а отже виникає потреба підвищення результативності, дієвості й ефективності державного фінансового контролю. Водночас своєчасно вжиті заходи щодо усунення фінансових порушень дають змогу успішно керувати реальними фінансовими потоками, які надходять до бюджетних установ та ефективно використовувати їх матеріальні і грошові ресурси [6].

Загалом аудит можна охарактеризувати як вид діяльності, який здійснюють суб'єкти аудиторської діяльності, що охоплює перевірку документів бухгалтерського обліку та фінансової звітності суб'єктів господарювання. Головною ж особливістю аудиту слід вважати неможливість його проведення органами влади, а також неприпустимість їх впливу

Ключові відмінності між незалежним аудитом та державним фінансовим аудитом

№	Критерій порівняння	Аудит	Державний фінансовий аудит
1	Суть	Аудит фінансової звітності – аудиторська послуга з перевірки даних бухгалтерського обліку і показників фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності юридичної особи або представництва іноземного суб'єкта господарювання, або іншого суб'єкта, який подає фінансову звітність та консолідовану фінансову звітність групи, з метою висловлення незалежної думки аудитора про її відповідність в усіх суттєвих аспектах вимогам НП(С)БО, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам [1].	Державний фінансовий аудит – різновид державного фінансового контролю і полягає у перевірці та аналізі органом державного фінансового контролю фактичного стану справ щодо законного та ефективного використання державних чи комунальних коштів і майна, інших активів держави, правильності ведення бухгалтерського обліку і достовірності фінансової звітності, функціонування системи внутрішнього контролю [2].
2	Суб'єкти	Аудиторська фірма або аудитор, що відповідає таким критеріям: провадить аудиторську діяльність як фізична особа – підприємець або провадить незалежну професійну діяльність; набув права на провадження аудиторської діяльності на підставах та в порядку, передбачених цим Законом; включений до Реєстру як суб'єкт аудиторської діяльності [1].	Державний аудитор – посадова особа органу Держаудитслужби, яка наділена повноваженнями з проведення аудиту та користується правами, визначеними ст. 10 Закону України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» [3].
3	Правове регулювання	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», інші нормативно-правові акти та міжнародні стандарти аудиту [1].	Конституція України, Бюджетний кодекс України, Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні», інші законодавчі акти, акти Президента України та Кабінету Міністрів України [2].
4	Підстава проведення	Договір про надання аудиторських послуг, укладеного між суб'єктом аудиторської діяльності та замовником [1].	Затверджений у встановленому порядку план проведення заходів державного фінансового контролю, що розміщується на офіційному веб-сайті Держаудитслужби [3].
5	Організаційно-управлінське забезпечення	Суб'єкти аудиторської діяльності підлягають суспільному нагляду. Відповідальним за здійснення суспільного нагляду за аудиторською діяльністю в Україні є Орган суспільного нагляду за аудиторською діяльністю [1].	Здійснюється центральним органом виконавчої влади, уповноваженим Кабінетом Міністрів України на реалізацію державної політики у сфері державного фінансового контролю, а саме Державною аудиторською службою України, її міжрегіональними територіальними органами [2].
6	Фінансування	За рахунок коштів замовників аудиту.	За рахунок коштів державного бюджету [2].
7	Документальне оформлення результатів перевірки	Аудиторський звіт, який передбачає надання впевненості користувачам шляхом висловлення незалежної думки аудитора про відповідність в усіх суттєвих аспектах фінансової звітності та/або консолідованої фінансової звітності вимогам НП(С)БО, міжнародних стандартів фінансової звітності або іншим вимогам [1].	Результати державного фінансового аудиту та їх оцінка викладаються у звіті [2].

на результати аудиторської перевірки. Державний фінансовий аудит здійснюють Державна аудиторська служба України та Рахункова палата України, які, відповідно до покладених на них завдань, контролюють дотримання вимог фінансового законодавства.

Як свідчать статистичні звіти Державної аудиторської служби аудиту України [9], впродовж

2018–2023 років були проведені державні фінансові аудити виконання місцевих бюджетів, виконання бюджетних програм, діяльності суб'єктів господарювання державного та комунального секторів, а також інвестиційних проектів (табл. 2).

Для наочності відобразимо структуру проведених державних фінансових аудитів на рис. 2.

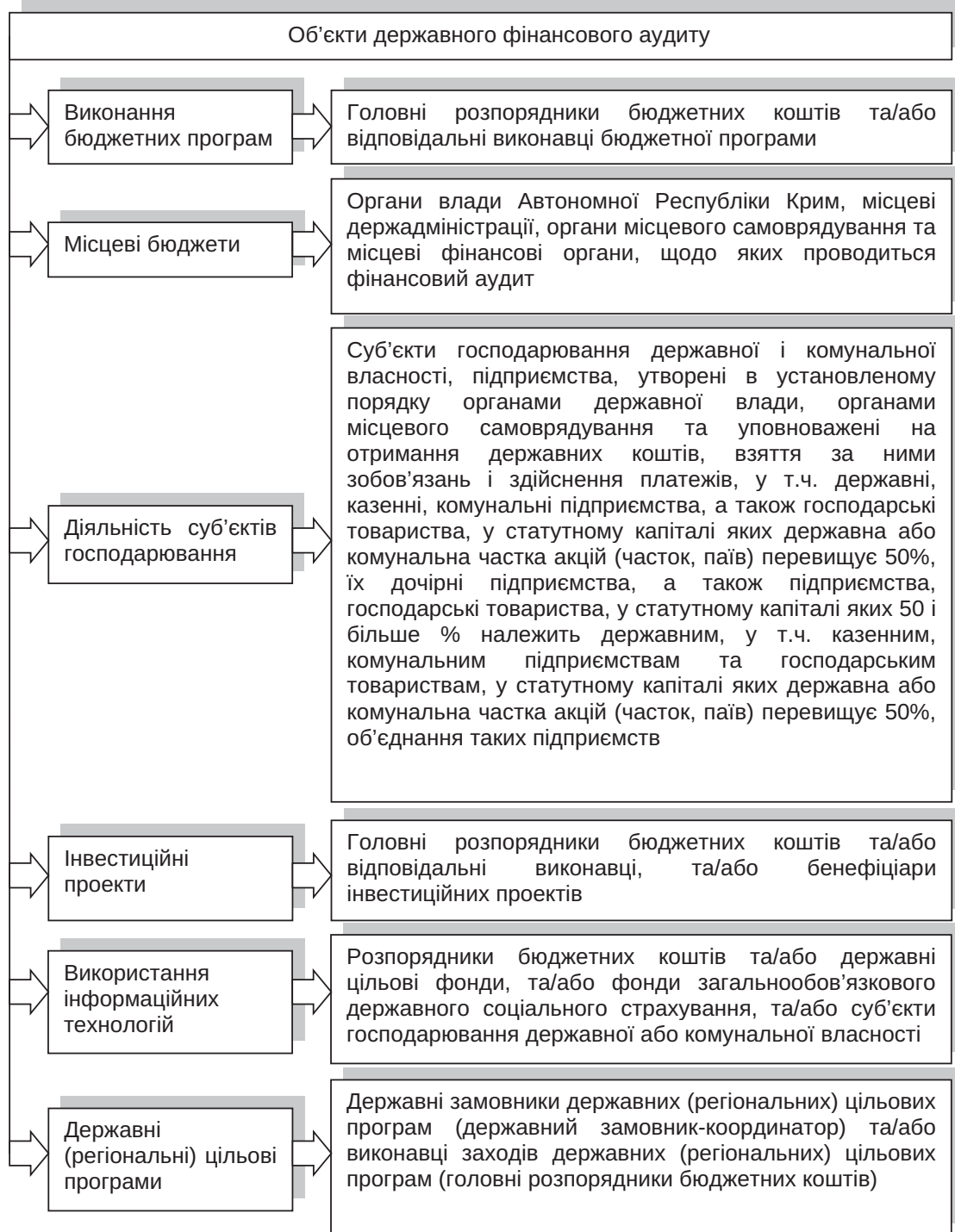

Рис. 1. Об'єкти державного фінансового аудиту

Таблиця 2

Динаміка проведених державних фінансових аудитів за 2018–2023 роки [9]

Показник	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Всього проведено державних фінансових аудитів. У т.ч.:	382	449	207	191	159	205
– виконання місцевих бюджетів	73	86	43	53	14	47
виконання бюджетних програм	97	137	45	32	20	36
– діяльності суб'єктів господарювання державного сектору	161	135	71	67	51	62
– діяльності суб'єктів господарювання комунального сектору	51	90	46	39	74	60
– інвестиційних проектів	-	1	2	-	-	-

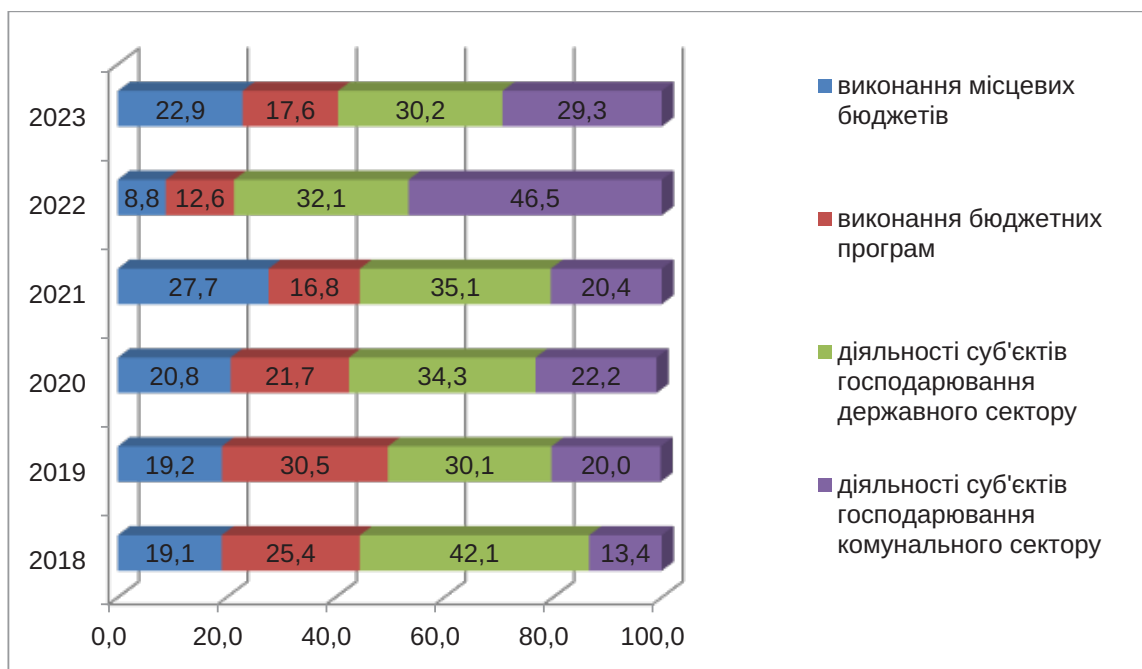

Рис. 2. Структура проведених державних фінансових аудитів за 2018–2023 роки

Наведені дані свідчать, що питома вага складових проведених державних фінансових аудитів за 2018–2023 роки є приблизно однаковою. Водночас бачимо, що зменшилась частка проведених державних фінансових аудитів діяльності суб'єктів господарювання комунального сектору і збільшилась частка проведених державних фінансових аудитів виконання бюджетних програм. Окрім того, за цей період практично не проводились фінансові аудити інвестиційних проектів: лише один у 2019 році і два – у 2020 році.

Обсяг охоплених державними фінансовими аудитами фінансових та матеріальних ресурсів за 2018–2023 роки був таким (табл. 3).

Як бачимо, обсяг охоплених державними фінансовими аудитами фінансових та матеріальних ресурсів коливається з року в рік. Так, максимальний обсяг був зафіксований у 2018 році

(679501,4 млн. грн.), а мінімальний – у 2020 році (227714,4 млн. грн.).

Під час проведених державних фінансових аудитів впродовж 2018–2023 років були виявлені фінансові порушення у частині виявлення фактів неефективних управлінських дій або ризикових операцій, що призвели до упущених вигод/неотриманих доходів або непродуктивних витрат, а також порушення законодавства, які спричинили втрати фінансових і матеріальних ресурсів (табл. 4).

Дані табл. 4 свідчать, що найбільшу частку виявлених фінансових порушень становлять факти неефективних управлінських дій або ризикових операцій, що призвели до упущених вигод/неотриманих доходів, витрати на які збільшуються щороку. Найбільший стрибок спостерігається у 2021 році, коли виявлено значну кількість упущених вигод та непродуктивних витрат. Відзначаємо

Таблиця 3

Обсяг охоплених державними фінансовими аудитами фінансових та матеріальних ресурсів за 2018–2023 роки, млн. грн. [9]

Рік	Загальний обсяг, у т.ч:	Аудит виконання місцевих бюджетів	Аудит виконання бюджетних програм	Аудит діяльності суб'єктів господарювання	Аудит інвестиційних проектів
2018	679 501,4	162 012,0	77 032,6	440 456,9	0,0
2019	365 115,9	154 899,4	141 285,8	64 002,6	4 928,1
2020	227 714,4	116 689,3	57 915,1	53 090,3	19,7
2021	469 471,4	160 120,0	85 001,3	224 350,1	0,0
2022	214 163,1	66 951,8	33 798,8	113 303,7	0,0
2023	454 347,0	49 433,5	126 034,7	278 878,8	0,0

Таблиця 4

Інформація про виявлені фінансові порушення, млн. грн. [9]

Рік	Виявлено фактів неефективних управлінських дій або ризикових операцій, що призвели до упущених вигод/ неотриманих доходів або непродуктивних витрат	Виявлено фактів неефективних управлінських дій або ризикових операцій, що можуть свідчити про упущені вигоди/неотримані доходи або непродуктивні витрати	Виявлено порушень законодавства, що призвели до втрат фінансових і матеріальних ресурсів	Виявлено порушень законодавства, що можуть призвести до втрат фінансових і матеріальних ресурсів
2018	7 536,64	8 020,57	340,74	68,91
2019	17 831,14	8 603,01	1 297,99	1 143,38
2020	27 106,82	8 217,10	732,39	1 738,30
2021	92 685,61	23 899,51	1 253,18	3 025,85
2022	56 782,03	20 918,33	1 718,41	2 201,65
2023	79 147,47	47 335,01	933,16	490,62

також збільшення порушень чинного законодавства, що вказує на підвищення уваги до них та їх наслідків. Зменшення ж порушень у 2023 році пояснюється не покращенням фінансової дисципліни, а зменшенням кількості проведених контрольних заходів.

За результатами проведених державних фінансових аудитів впродовж 2018–2023 років були відшкодовані та упереджені втрати фінансових і матеріальних ресурсів, допущених внаслідок неефективних управлінських дій або ризикових операцій, а також усунуто фінансові порушення, які спричинили втрати фінансових і матеріальних ресурсів (табл. 5).

Дані табл. 5 свідчать, що з кожним роком зростає як сума відшкодування, так і сума усунення втрат фінансових і матеріальних ресурсів, також сума усунутих фінансових порушень (окрім 2021 року).

Результативність проведених державних фінансових аудитів за даними статистичних звітів Державної аудиторської служби аудиту України [9] наведено на рис. 3.

Як бачимо, кількість виконаних пропозицій є суттєво нижчою за кількість наданих. Окрім того, доволі значною є кількість пропозицій державних аудиторів, прийнятих до виконання, але які не впроваджено.

Важливе значення для забезпечення ефективного функціонування державного фінансового аудиту та контролю за державними фінансовими ресурсами мають ініціативи Державної аудиторської служби України щодо прийняття відповідних законодавчих та нормативно-правових актів. Так, за останні три роки було ініційовано прийняття 50 законодавчих і нормативно-правових актів (зокрема регуляторних), при цьому прийнято 58 законодавчих і нормативно-правових актів [9], що сприятиме покращенню прозорості, надійності і удосконаленню законодавства у сфері державного фінансового контролю.

Отже, проаналізувавши основні результати проведених державних фінансових аудитів органами Державної аудиторської служби України, зауважимо, що продовжуються процеси реформування нормативно-методичних засад національної системи державного фінансового контролю. Останніми роками процедури проведення державного фінансового аудиту поступово удосконалюються, покращується їх законодавче регулювання, запроваджуються нові види державного фінансового аудиту відповідно до сучасних українських реалій.

Державний фінансовий аудит відіграє вагоме значення в забезпеченні ефективності управління бюджетними коштами. Він допомагає державним органам приймати обґрунтовані рішення, які

Таблиця 5

Інформація про стан врахування рекомендацій щодо усунення порушень та недоліків, млн. грн. [9]

Рік	Відшкодовано втрат	Упереджено втрат	Усунуто фінансових порушень
2018	82,94	462,97	10,64
2019	296,44	740,26	19,19
2020	251,41	895,85	20,66
2021	3 025,57	1 703,45	15,08
2022	969,37	2 892,39	74,70
2023	3 911,26	10 483,29	21,23

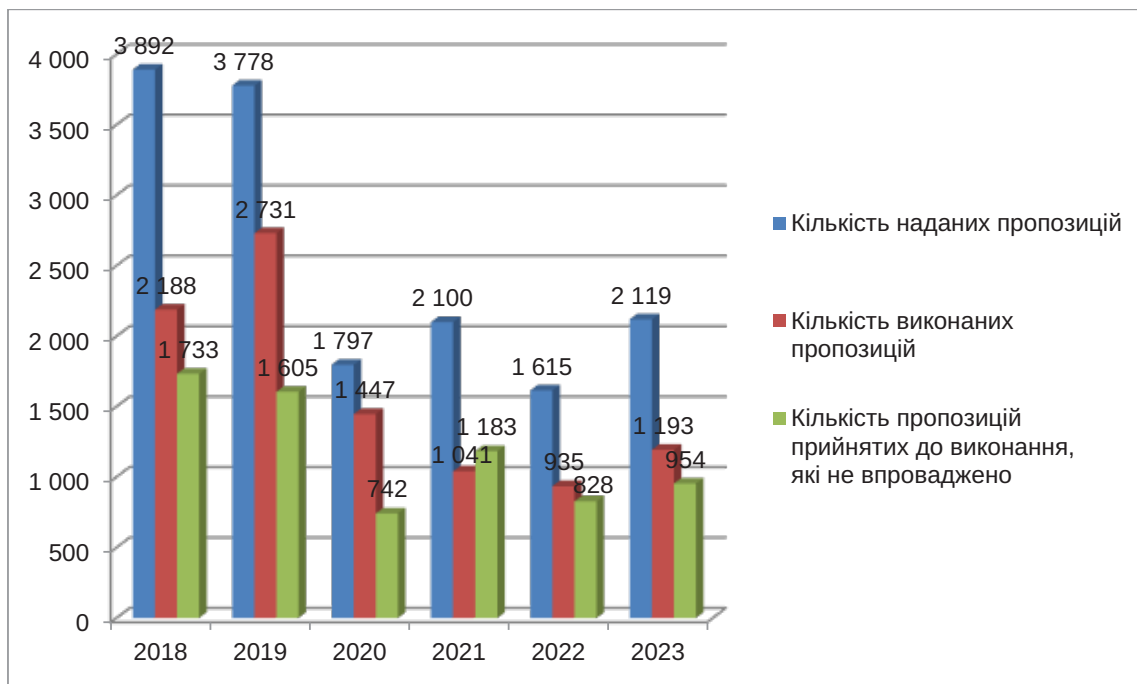

Рис. 3. Результативність державних фінансових аудитів, фактів

базуються на фактах та аналізі даних. Він також забезпечує захист державних ресурсів від неефективного використання, шахрайства та корупції.

На основі результатів державного фінансового аудиту можна розробити рекомендації щодо оптимізації бюджетних видатків та підвищення ефективності використання державних ресурсів. Окрім того, державний фінансовий аудит допомагає забезпечити відкритість та прозорість використання бюджетних коштів. Це дає змогу громадськості контролювати діяльність державних органів та переконатися в тому, що вони діють на благо суспільству.

Не можемо не погодитись з Долбневою Д.В. [7], що у перспективі для ефективного здійснення законодавчо регламентованого державного фінансового аудиту в Україні потрібно:

- внести відповідні зміни і доповнення до чинних законодавчо-нормативних документів, які регулюють питання державного фінансового контролю та аудиту;
- затвердити єдину концепцію розвитку державного фінансового аудиту в Україні;
- прийняти стандарти здійснення державного фінансового аудиту для створення дієвого механізму протидії правопорушенням і зловживанням у сфері використання бюджетних коштів, державного і комунального майна;
- дотримуватись міжнародних принципів фінансового контролю на державному та регіональному рівнях, адаптувати систему державного фінансового аудиту до європейських вимог;
- розробити єдину систему оцінювання ефективності виконання бюджетних програм;

– удосконалити кадрове забезпечення системи державного фінансового аудиту;

– затвердити стандарти професійної етики державних аудиторів з урахуванням найкращої міжнародної практики;

– покращити матеріально-технічне, наукове та інформаційно-аналітичне забезпечення функціонування системи державного фінансового контролю;

– застосовувати ризикоорієнтований підхід при виборі об'єктів перевірки, які використовують бюджетні фінансові ресурси.

Слушною також є думка українських вчених [11], що пріоритетним завданням є підвищення якості координації і оперативної взаємодії між окремими контролюючими органами та іншими важливими учасниками контрольного процесу, особливо, на стадії прийняття рішень за матеріалами проведених контрольних процедур та реалізації результатів державного фінансового контролю. Окрім того, на наш погляд, для створення ефективної системи державного фінансового аудиту доцільно змінити систему навчання та підвищення кваліфікації державних аудиторів, запровадити міжнародні підходи постійного професійного розвитку з метою підвищення рівня підготовки висококваліфікованих кадрів; ширше використовувати комп'ютерні технології та спеціалізоване програмне забезпечення, а також запровадити систему електронного документообігу для полегшення розподілу завдань між виконавцями, контролю на всіх етапах та одержання оперативної інформації.

Висновки з проведеного дослідження. Контроль над використанням бюджетних коштів є

одним з основних завдань удосконалення управління. Це передусім пов'язано зі значними обсягами фінансування та різноманітністю форм використання державних фінансів.

Державні аудитори щорічно виявляють величезну кількість порушень в основних сферах діяльності держави. При цьому проведений аналіз відомостей про виявлені порушення та недоліки Державною аудиторською службою України за останні роки засвідчує збільшення фактів неефективних управлінських рішень або ризикових операцій, які можуть призвести до упущених вигод. Це не дає змоги вважати методи контролю, які застосовуються сьогодні, максимально ефективними. Контроль дозволяє виявити порушення, знайти відповідальних та змусити до відшкодування збитків, але доцільніше запобігти цим порушенням та розробити відповідні рекомендації.

За допомогою державного фінансового аудиту можна з'ясувати, чи бюджетні кошти ефективно використовуються відповідно до поставлених цілей, оцінити достовірність фінансової звітності державних установ та підприємств, що забезпечує прозорість їхньої фінансової діяльності перед громадськістю, виявити недоліки в управлінні фінансами та розкрити можливості для зменшення витрат і оптимізації бюджетних коштів тощо. Отже, державний фінансовий аудит є важливим інструментом для забезпечення стабільності та сталого розвитку економіки України, сприяє підвищенню довіри до державних інституцій та ефективному використанню бюджетних коштів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 21.12.2017р. № 2258-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (дата звернення 05.07.2024 р.).
2. Закон України «Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні» від 26.01.1993 р. № 2939-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (дата звернення: 05.07.2024 р.).
3. Порядок проведення Державною аудиторською службою, її міжрегіональними територіальними органами державного фінансового аудиту діяльності суб'єктів господарювання: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.03.2019р. № 252. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 03.07.2024 р.).
4. Аудит (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту): підручник / За ред. проф. Немченко В.В., Редько О.Ю. Київ : Центр учбової літератури, 2012. 540 с.
5. Аудит в умовах сталого розвитку: колективна монографія / За заг. ред. Петрик О.А. Київ : КНЕУ, 2021. 231 с.

6. Васильєва В.Г., Книшек О.О., Карпенко В.В. Державний аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку. *Економічний простір*. 2017. № 126. С. 91–106.

7. Долбнєва Д.В. Сучасний стан проведення державного фінансового аудиту в Україні та перспективи його розвитку. *Бізнесінформ*. 2017. № 11. С. 28–334.

8. Слободяник Ю.Б. Формування системи державного аудиту в Україні: монографія. Суми : ФОРМ Наталуха А.С., 2014. 321 с.

9. Статистичні звіти Державної аудиторської служби аудиту України. URL: <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/53> (дата звернення: 04.07.2024 р.).

10. Фінансовий аудит: інформаційно-аналітичне забезпечення: монографія / За ред. Є.В. Мниха. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 416 с.

11. Шевчук О.Д., Здирко Н.Г. Стан та перспективи розвитку державного фінансового аудиту як ефективного інструменту боротьби з фінансовими порушеннями. *Економіка. фінанси. менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2019. № 5. С. 158–168.

REFERENCES:

1. Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist: Zakon Ukrainy vid 21.12.2017r. № 2258-VIII. / Verkhovna Rada Ukrainy. [On the audit of financial statements and audit activity: Law of Ukraine of 21.12.2017 № 2258-VIII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text> (data zvernennia: 05.07.2024).
2. Pro osnovni zasady zdiisnennia derzhavnoho finansovoho kontroliu v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 26.01.1993r. № 2939-XII. / Verkhovna Rada Ukrainy. [On the basic principles of state financial control in Ukraine: Law of Ukraine of 26.01.1993 № 2939-XII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text> (data zvernennia: 05.07.2024).
3. Poriadok provedennia Derzhavnoiu audytorskoiu sluzhboiu, yii mizhrehionalnymy terytorialnymy orhanamy derzhavnoho finansovoho audytu diialnosti subiektiv hospodariuvannia, Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 27.03.2019r. № 252 [The procedure for conducting state financial audits of business entities by the State Audit Service and its interregional territorial bodies, Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of 27.03.2019 № 252]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/252-2019-%D0%BF#Text> (data zvernennia: 03.07.2024).
4. Nemchenko V.V., Redko O.Yu. (2012). *Audyt. (Osnovy derzhavnoho, nezalezhnogo profesiinoho ta vnutrishnoho audytu)*. [Audit (Fundamentals of state, independent professional and internal audit)]. Kyiv. (in Ukrainian)
5. Petryk O.A. (2021) *Audyt v umovakh staloho rozvytku* [Audit in conditions of sustainable development]. Kyiv. (in Ukrainian)
6. Vasyliieva V.H., Knyshek O.O., Karpenko V.V. (2017). *Derzhavnyi audyt: suchasnyi stan, problemy ta perspektyvy rozvytku* [State audit: current state, problems and development prospects]. *Ekonomichniyi prostir – Economic space*, vol. 126, pp. 91–106 (in Ukrainian)

7. Dolbnieva D.V. (2017). Suchasnyi stan provedenia derzhavnoho finansovoho audytu v Ukraini ta perspektyvy yoho rozvytku [The current state of state financial audit in Ukraine and prospects for its development]. *Biznesinform – Businessinform*, vol. 11, pp. 28–334 (in Ukrainian).

8. Slobodianyk Yu.B. (2014). Formuvannia systemy derzhavnoho audytu v Ukraini [Formation of the state audit system in Ukraine]. Sumy. (in Ukrainian)

9. Statystychni zvity Derzhavnoi audytorskoï sluzhby audytu [Statistical reports of the State Audit Service of Ukraine]. Available at: <https://dasu.gov.ua/ua/plugins/userPages/53> (data zvernennia: 04.07.2024).

10. Mnykh Ye.V. (2015). Finansovyi audyt: informatsiino-analitychne zabezpechennia [Financial audit: information and analytical support]. Kyiv. (in Ukrainian)

11. Shevchuk O.D., Zdyrko N.H. (2019). Stan ta perspektyvy rozvytku derzhavnoho finansovoho audytu yak efektyvnoho instrumentu borotby z finansovymy porushenniamy [The state and prospects for the development of state financial audit as an effective tool for combating financial violations]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economy. Finances. Management: topical issues of science and practice*, vol. 5, pp. 158–168. (in Ukrainian)